

**Татарстан Республикасы
Нурлат муниципаль районы
Төрнәс авыл жирлеге Советы**

КАРАР

28.04. 2021 ел

№ 16

**Татарстан Республикасы Нурлат муниципаль районның "Төрнәс авыл жирлеге"
муниципаль берәмлекендә ачык тыңлауларны, ижтимагый фикер алышуларны
оештыру һәм үткәру тәртибе турындагы нигезләмәне раслау хакында**

«Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрендәге 131-ФЗ номерлы Федераль законның 28 статьясы, Россия Федерациисе Шәһәр төзелеше кодексының 5.1 статьясы, Татарстан Республикасы Нурлат муниципаль районның Төрнәс авыл жирлеге Уставы нигезендә, Татарстан Республикасы Нурлат муниципаль района Төрнәс авыл жирлеге Советы

КАРАР ИТТЕ:

1. Татарстан Республикасы Нурлат муниципаль районның "Төрнәс авыл жирлеге" муниципаль берәмлекендә гавами тыңлаулар оештыру һәм үткәру тәртибе турындагы нигезләмәне расларга.

2. Татарстан Республикасы Нурлат муниципаль района Төрнәс авыл жирлеге» муниципаль берәмлекендә ачык тыңлаулар оештыру һәм үткәру тәртибе турында Татарстан Республикасы Нурлат муниципаль района Төрнәс авыл жирлеге Советының 25.02.2014 ел, № 115 каары белән расланган нигезләмәнең үз көчен югалтуын танырга.

3. Элеге каарарны Нурлат муниципаль районның рәсми сайтында <http://nurlat.tatarstan.ru/> бастырып чыгарырга һәм жирлек территориясендә мәгълүмат стендларында халыкка житкерергә.

Татарстан Республикасы
Нурлат муниципаль района
Төрнәс авыл жирлеге
Советы рәисе

С.В. Белов

Нурлат муниципаль районы Төрнэс авыл жирлеге Советының 28.04.2021 ел, № 16 каарына күшүмтә

**Татарстан Республикасы Нурлат муниципаль районының
"Төрнэс авыл жирлеге" муниципаль берәмлекендә ачык тыңлауларны,
ижтимагый фикер алышуларны оештыру һәм үткәру тәртибе турындагы
нигезләмә**

Статья 1. Гомуми нигезләмәләр

1.1. Татарстан Республикасы Нурлат муниципаль районының Төрнэс авыл жирлекендә (алга таба - нигезләмә) ачык тыңлауларны (жәмәгать фикер алышулары) оештыру һәм уздыру тәртибе турында Нигезләмә Россия Федерациясе Конституциясе, Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексы, «Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрендәге 131-ФЗ номерлы Федераль закон һәм Татарстан Республикасы Нурлат муниципаль районының Төрнэс авыл жирлеге Уставы нигезендә эшләнде.

1.2. Әлеге Нигезләмәдә тубәндәгә төп тәшенчәләр кулланыла:

ачык тыңлаулар - «Татарстан Республикасы Нурлат муниципаль районы Төрнэс авыл жирлеге» муниципаль берәмлеке халкының «Татарстан Республикасы Нурлат муниципаль районы Төрнэс авыл жирлеге» муниципаль берәмлекенең жирле әһәмияттәге мәсьәләләре буенча муниципаль хокукый актларының проектларын бергәләп тикшерү аша жирле үзидарә органнары тарафыннан каарлар кабул иту процессында, шулай ук, федераль законлылык, әлеге каар белән билгеләнгән сораулар өчен фикер алышуда катнашу хокукларын гамәлгә ашыру формасы;

инициатив төркем - ачык тыңлауларда катнашу хокукуы булган Россия Федерациясе гражданины яки гражданнар теркеме;

жәмәгатьчелек вәкиле - ачык тыңлауларда тикшерелә торган мәсьәлә буенча фикер алышуда, жәмәгать тыңлауларында катнашу хокукуы булган физик зат, шул исәптән юридик затлар, берләшмәләр вәкилләре. Жәмәгатьчелек вәкилләренә хезмәт вазыйфалары күшканча ачык тыңлауларга куелган мәсьәләләр буенча каарлар кабул итүче жирле үзидарә органнары, яки дәүләт хакимиите вәкилләре, яки бушка булмаган килешү нигезендә аларның эшчәнлегендә катнашучы затлар керми;

ачык тыңлауларда яки ижтимагый фикер алышуларда катнашучылар - төрле профессиональ һәм социаль төркемнәр вәкилләре, шул исәптән хокуклары һәм законлы мәнфәгатьләре кагылучы яисә ижтимагый фикер алышуга чыгарыла торган каарга кагылучы затлар, эксперtlар, жирле үзидарә органнары, массакүләм мәгълүмат чаралары, ижтимагый берләшмәләр вәкилләре һәм гавами тыңлауларда яки ижтимагый фикер алышуларда катнашырга теләгән башка затлар;

ижтимагый фикер алышулар - ижтимагый әһәмиятле мәсьәләләрне, шулай ук жирле үзидарә органнарының мондый фикер алышуда жирле үзидарә органнарының һәм оешмаларның вәкаләтле затларын, гражданнарының һәм ижтимагый берләшмәләрнең мәнфәгатьләрен тиешле каар белән кагылучы вәкилләрен, шулай ук мәҗбүри рәвештә катнашуы белән жәмәгатьчелек тикшерүе максатларында кулланыла торган каарлары проектлары;

ачык тыңлаулар эксперты - ачык тыңлаулар мәсьәләләре буенча максус белемнәре булган һәм бу статуста вәкаләтле орган тарафыннан билгеләнгән зат. Эксперт язмача рәвештә ачык тыңлаулар мәсьәләләре буенча рекомендацияләр тәкъдим итә һәм аларны аргументацияләү өчен, фикер алышуларда катнаша;

халык тыңлауларын, ижтимагый фикер алышуларны оештыручы – жирле үзидарә органнарының вазыйфаи заты, жирле үзидарә органнарының структур

бүлекчәсе, гавами тыңлауларны, ижтимагый фикер алышуларны әзерләү һәм үткәру, ачык тыңлауларны, жәмәгать фикер алышуларын әзерләү һәм үткәру, беркетмә төзү һәм бастырып чыгару буенча оештыру гамәлләрен гамәлгә ашыручы махсус оештырылган коллегиаль орган.

Статья 2. Ачык тыңлаулар уздыру максаты

2.1. Ачык тыңлаулар тубәндәге максатларда үткәрелә:

Татарстан Республикасы Нурлат муниципаль районның Төрнәс авыл жирлегенең жирле әһәмияттәге мәсьәләләре буенча мәжбүри рәвештә халық тыңлауларына чыгарылучы, жирлек халкы катнашында муниципаль хокукий актлар проектлары буенча фикер алышу;

гавами тыңлауларга чыгарыла торган мәсьәләләр буенча жәмәгатьчелек фикерен ачыклау һәм исәпкә алу.

2.2. Ачык тыңлаулар нәтиҗәләрен әзерләү, үткәру һәм билгеләү эксперктарның ачыклыгы, хәбәрдарлыгы, ихтыярлылыгы, бәйсезлеге принциплары нигезендә гамәлгә ашырыла.

Статья 3. Ачык тыңлауларга чыгарылган сораулар

3.1. Ачык тыңлаулар жирле әһәмияттәге мәсьәләләр буенча үткәрелә. Ачык тыңлаулар нәтиҗәсе жирле үзидарә органнары өчен тәкъдим рәвешендә була.

3.2. Ачык тыңлауларга мәжбүри тәртиптә чыгарыла:

1) Татарстан Республикасы Нурлат муниципаль районның Төрнәс авыл жирлеге Уставы (алга таба - Устав) проекты, шулай ук әлеге Уставка үзгәрешләр һәм өстәмәләр керту турында каар проекти, уставны әлеге норматив хокукий актларга туры китерү максатларында Россия Федерациясе Конституциясе, федераль законнар, конституция (устав) яисә Татарстан Республикасы законнары нигезләмәләрен төгәл кабатлау рәвешендә үзгәрешләр керту очракларыннан тыш;

2) Нурлат муниципаль районның Төрнәс авыл жирлеге бюджеты проекты һәм аның үтәлеше турында хисап;

3) Нурлат муниципаль районның Төрнәс авыл жирлегенең социаль-икътисадый үсеш стратегиясе проекты;

4) мәсьәләләр, «Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрендәге 131-ФЗ номерлы Федераль законның 13 статьясы нигезендә, Нурлат муниципаль районның Төрнәс авыл жирлеген үзгәртеп кору очракларыннан тыш. Татарстан Республикасы Нурлат муниципаль районның Төрнәс авыл жирлеген үзгәртеп кору өчен, тавыш бирү юлы белән йә гражданнар жыеннарында белдерелгән Татарстан Республикасы Нурлат муниципаль районның Төрнәс авыл жирлеге халкының ризалыгын алу таләп ителә;

5) генераль план проекты, жирдән файдалану кагыйдәләре һәм төзелешләр проекты, территорияне планлаштыру проекты, территорияне ызанлау проекты, территорияләрне төзекләндерү кагыйдәләре проекты, күрсәтелгән расланган документларның берсенә үзгәрешләр кертүне куздә тоткан проект, жир участогын яки капитал төзелеш объектын куллануның шартлы рәвештә рәхсәт ителгән төренә рәхсәт бирү каары проекты, рәхсәт ителгән төзелешнен чикле параметрларыннан тайпылуга рәхсәт бирү турындагы каары проекты, капитал төзелеш объектлары реконструкцияләре, расланган жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләре булмаганда жир участокларының һәм капитал төзелеш объектларының рәхсәт ителгән кулланылышиның бер төрен шундый башка кулланылыш төренә үзгәрту сораулары буенча;

6) федераль законнар белән билгеләнгән башка мәсьәләләр.

3.3. һәр мәсьәлә буенча тәрле яклап һәм тулысынча фикер алышуга каршылык

булмаган очракта, берничә мәсьәлә буенча бер үк вакытта ачык тыңлаулар үткәрергә рөхсәт ителә.

3.4. Россия Федерациясе законнары тарафыннан башка финанслау билгеләнмәгән булса, ачык тыңлауларны оештыру һәм уздыру жирле бюджет хисабына финанслана.

Статья 4. Ачык тыңлаулар инициаторлары

4.1. Халык тыңлаулары Нурлат муниципаль районның халык, Төрнәс авыл жирлеге Советы (алга таба - жирлек Советы), Татарстан Республикасы Нурлат муниципаль районның Төрнәс авыл жирлеге башлыгы (алга таба - жирлек башлыгы), Нурлат муниципаль районның Төрнәс авыл жирлеге башкарма комитеты (алга таба - башкарма комитет) әлеге Нигезләмә нигезендә үткәрелә.

4.2. Ачык тыңлаулар үткәру буенча халык инициативасы 10 кешедән дә ким булмаган, 18 яшे тулган гражданнар төркеменнән булырга мөмкин.

Статья 5. АЧЫК ТЫҢЛАУЛАРНЫ БИЛГЕЛӘҮ

5.1. Халык яисә жирлек Советы инициативасы буенча үткәрелә торган гавами тыңлаулар жирлек Советы карары белән билгеләнә.

Авыл жирлеге башлыгы яки Башкарма комитет житәкчесе инициативасы белән үткәрелә торган гавами тыңлаулар Нурлат муниципаль районның Төрнәс авыл жирлеге башлыгы карары белән билгеләнә.

Халык тыңлаулары Россия Федерациясе законнары белән жирле үзидарә органнары вәкаләтләренә кертелгән мәсьәләләр буенча үткәрелә.

5.2. Халык алдында тыңлаулар уздыру һәм инициативасын хуплап халыкның имзаларын жыю турында халык инициативасын күрсәту өчен кимендә 10 кеше күләмендә инициатив төркем төзелә.

5.2.1. Инициатив төркем Төрнәс авыл жирлеге Советына тәкъдим итә:

гавами тыңлаулар мәсьәләләрен күрсәтеп, гавами тыңлаулар билгеләү турында гариза һәм аларны үткәру кирәклеген нигезләү турында гражданнар инициатив төркеменең вәкаләтле вәкиле тарафыннан имзаланган гариза, 1 нче күшымта формасы нигезендә;

муниципаль хокукий акт проекты (гавами тыңлауларда карау өчен ул кертелгән очракта);

муниципаль хокукий актны кабул итү кирәклеген нигезләүне үз эченә алган аңлатма, аның максатларын һәм тәп нигезләмәләрен күрсәтеп (гавами тыңлауларда карауга кертелгән очракта);

финанс-икътисадый нигезләү (гамәлгә ашыру ёстәмә матди һәм башка чыгымнар таләп итәчәк муниципаль хокукий актның гавами тыңлауларында карауга кертелгән очракта);

2 нче күшымта нигезендә гражданнарның инициатив төркеме исемлеге;

гражданнарның инициатив төркемен төзү турында карар кабул ителгән жыелыш беркетмәсе;

инициатив төркемнең инициатив төркем тарафыннан тапшырылган документлар исемлеген үз эченә алган вәкаләтле вәкиле тарафыннан имзаланган, кәгазыләрнең санын, шулай ук муниципаль хокукий акт проекты докладчысын күрсәтеп (муниципаль хокукий акт проектын гавами тыңлауларга карау өчен керткән очракта).

Гариза һәм беркетмәгә инициатив төркемнең рәислек итүче (инициатив төркемнең вәкаләтле вәкиле) һәм секретаре имза салырга тиеш.

5.2.2. Әгәр Төрнәс авыл жирлеге Советына әлеге статьяның 5.2.1 пунктчасында билгеләнгән барлык документлар бер үк вакытта тапшырылса, гариза бирелгән дип санала..

5.2.3. Төрнәс авыл жирлеге Советына кергән көннән алып 30 көн эчендә гариза һәм

аңа күшүп бирелө торган документлар инициатив төркем тарафыннан халық алдында тыңлаулар үткөрү инициативасын хуплаучы кешеләрнең имзалары, әлеге Нигезләмәнен З нче күшүмтасы нигезендө, 18 яше тулган Төрнәс авыл жирлегендә яшәүчеләрнең (районда дайими яки вакытлыча теркәүгө ия) 100дән дә ким булмаган имзалары жыелырга һәм тапшырылырга тиеш.

Имзалар жирлек Советына ачык тыңлаулар үткөрү турында инициативаны тәкъдим итү турында гариза биргән көннән соң килүче көннән жыелырга мөмкин. Кулга язылмаган ысул белән яки карандаш белән мәгълүматны язылу кәгазенә керту рөхсәт ителми. Гражданнар турында тиешле белешмәләрдә һәм аларны язылу кәгазенә һәм таныклык языуна керту даталарында төзәтмәләр гражданнар һәм имза жыючылар тарафыннан әйтегән булырга тиеш.

5.2.4. Авыл жирлеге советы эшче төркем төзи һәм язылу кәгазыләрендә бирелгән мәгълүматларны 10 көн эчендә тикшерә.

Имзаларны һәм язылу кәгазыләрендәге мәгълүматларны тикшерү нәтижәләре буенча имза гамәлдә яки гамәлдә түгел дип танылырга мөмкин. Әгәр әлеге Нигезләмә нигезендә аның гамәлдә булмавы билгеләнмәгән булса имза гамәлдә була.

Имзалар жыю һәм (яки) кул кую кәгазен рәсмиләштерү тәртибен бозып жыелган имзалар дөрес түгел дип таныла:

1) имзалар жыю чорыннан тыш жыелса;

2) Татарстан Республикасы Нурлат муниципаль районының Төрнәс авыл жирлегендә 18 яше тулмаган (районда дайими яки вакытлыча теркәлгән) яшәүчеләрнең имзалары;

3) Кул кую кәгазенә үз кулы белән үз имзасын кую датасын курсәтмәгән гражданнарның имзасы;

4) кул куелмаган ысул яки карандаш белән мәгълүматлар кертелгән имзалар;

5) Гражданнар турындагы һәм даталарда тиешле мәгълүматләрдәге төзәтүләрне язылу кәгазенә керту һәм раслау имзалары (ул төзәтүләр гражданнар һәм имзаларны жыючылар тарафыннан махсус килешенмәгән очракта);

6) Формасы Знче номерлы күшүмтадагы чын Нигезләмә таләпләренә туры килми торган кул кую кәгазендәге барлык имзалар таныла.

Тикшерү нәтижәләре кул кую кәгазыләренең тикшерү беркетмәсе белән рәсмиләштерелә (4нче номерлы күшүмтә).

5.2.5. Чираттагы Совет утырышында, кул кую кәгазыләре кергән көннән 15 көнлек вакыт дәверендә, ачык тыңлаулар билгеләү турындагы каар яисә ачык тыңлаулар турындагы гаризаны кире кагу каары кабул ителә, әгәр:

1) ачык тыңлауларга чыгарылган мәсьәләләр жирле узидарә органнары компетенциясенә кермәсә (әлеге Нигезләмәнен Знче номерлы искәрмәсендәге очрактан кала);

2) ачык тыңлауларны уздыру турындагы халық инициативасын алга чыгару өчен тәкъдим ителгән хакыйкый имзалар саны гына житмәсә;

3) тәкъдим итү инициативасының тәртибе үтәлмәгән;

4) каралырга тәкъдим ителгән муниципаль норматив хокукий акт проекти Россия Федерациясе Конституциясенә, федераль конституция законнарына, федераль законнарга, башка норматив хокукий актларга туры килми;

5) шушы мәсьәлә чыгарылган тыңлаулар уздырылган датадан соң елдан кимрәк вакыт узган булса.

5.2.6. Ачык тыңлаулар билгеләү турындагы гаризадан тайпылу, ачык тыңлауларны билгеләү өчен, баш тарту китереп чыгарган житешсезлекләрне бетергән очракта, инициатив төркем тарафыннан документларны кабат кертугә каршылык булып тормый.

5.2.7. Ачык тыңлауларны билгеләү мәсьәләссе Совет тарафыннан Совет регламенты нигезендә карала.

5.2.8. Ачык тыңлаулар билгеләү турындагы гаризадан тайпылу булган очракта, Совет, эшче көннәрдә хисапланган 5 көнлек срокта, гражданнарның инициатив төркеменең вәкаләтле вәкиле адресына язма мотивлаштырылган хәбернамә жибәрә

(юллый).

5.3. Төрнәс авыл жирлеге Советы каарында, Төрнәс авыл жирлеге башлыгының халық алдында тыңлаулар билгеләү турында каарында күрсәтелә:

- 1) ачык тыңлаулар предметы;
- 2) халық тыңлауларын оештыручи;
- 3) халық тыңлауларын үткөрү датасы, вакыты һәм урыны;

4) гавами тыңлауларда фикер алышына торган мәсьәләләр буенча тәкъдимнәр һәм искәрмәләр кертелә торган адрес, гавами тыңлауларда катнашу хокуку белән гаризалар берелә ала торган адрес;

5) Зареченский авыл жирлеге Советының каары, Төрнәс авыл жирлеге башлыгының гавами тыңлаулар билгеләү турындагы каары урнаштырылачак Нурлат муниципаль районы рәсми порталының (алга таба - рәсми портал) адресы;

Авыл жирлеге Советы каары, жирлек башлыгының халық алдында тыңлаулар үткөрү вакыты һәм урыны күрсәтелгән ачык тыңлауларны билгеләү турындагы каары, әгәр законнарда һәм әлеге Нигезләмәдә башка срок билгеләнмәгән булса, гавами тыңлаулар үткөрү датасына 7 көннән дә соңга калмыйча, рәсми рәвештә басылып чыгарга тиеш.

Ачык тыңлауларны үткөрү датасы, әгәр федераль законнарда, Уставта һәм әлеге Нигезләмәдә башкача билгеләнмәгән булса, гавами тыңлаулар билгеләү турында муниципаль хокукий акт кабул ителгән көннән 20 көн эчендә билгеләнә.

5.4. Ачык тыңлаулар нәтижәләре, эш көннәрендә исәпләнгән 7 көнлек срокта, гавами тыңлаулар уздырылган көннән башлап, массакүләм мәғълүмат чараларында, Нурлат муниципаль районының рәсми сайтында басылып чыга.

Статья 6. Халық тыңлауларын әзерләүне оештыру

6.1. Ачык тыңлауларны әзерләү һәм үткөрү ачык тыңлауларны оештыручи тарафыннан гамәлгә ашырыла.

6.2. Ачык тыңлауларны әзерләү һәм үткөрү процессында ачык тыңлауларны оештыручи тәэммин итә:

1) авыл жирлеге Советының рәсми порталында Халық алдында тыңлауларны әзерләү, рәсми бастырып чыгару һәм урнаштыру;

2) ачык тыңлауларда катнашучылар жыелышын үткөрү;

3) ачык тыңлауларга чыгарылган муниципаль хокукий акт проекты буенча искәрмәләр һәм тәкъдимнәр жыю;

4) ачык тыңлаулар беркетмәсен алыш бару;

5) ачык тыңлаулар нәтижәләре буенча бәяләмә әзерләү һәм бастырып чыгару.

6.3. Ачык тыңлауларда катнашырга чакырылырга мөмкин:

1) дәүләт хакимияте һәм жирле үзидарә органнары вәкилләре;

2) сәяси партияләрнең тәбәк һәм жирле бүлекләре һәм башка иҗтимагый берләшмәләр вәкилләре;

3) эшчәнлеге тикшерелгән тема белән бәйле булган оешмалар житәкчеләре;

4) галимнәр, эксперталар;

5) район халкы, даими теркәлү урыны;

6) массакүләм мәғълүмат чаралары.

Халық инициативасы буенча тыңлаулар үткәрелгән очракта, мәжбүри рәвештә инициатив төркемнең вәкаләтле вәкилләре чакырыла.

6.4. Ачык тыңлауларда катнашучылар фикер алышына торган мәсьәләләргә кагылышлы үз тәкъдимнәрен һәм искәрмәләрен алдан һәм гавами тыңлаулар үткөрү көнендә дә тапшырырга хокуклы.

Ачык тыңлауларда катнашучыларның барлык искәрмәләре һәм тәкъдимнәре язма рәвештә (физик затлар өчен фамилия, исем, атасының исеме (булса), яшәү урыны (теркәлү), юридик затлар өчен - тиешле документ белән расланган юридик затның

вәкаләтле вәкиле түрүнда, юридик затның исеме һәм адресы түрүнда белешмәләр күрсәтеп) тапшырыла һәм гавами тыңлаулар беркетмәсенә күшүп бирелә.

Ачык тыңлауларда катнашучыларның персональ мәгълүматларын эшкәрту «Персональ мәгълүматлар түрүнда» 2006 елның 27 июлендәге 152-ФЗ номерлы Федераль закон белән билгеләнгән таләпләрне исәпкә алып башкарыла.

6.5. Гавами тыңлауларда катнашучылар үз тәкъдимнәрен аргументацияләү өчен чыгыш ясау хокуку белән гавами тыңлауларны ачканда язмача яки телдән гаризалар биргән затлар катнашалар.

Ачык тыңлауларда катнашу өчен гариза биргәндә катнашучы чыгыш ясау хокуку белән паспорт яки паспортны алмаштыручи документ, физик затлар өчен - паспорт яки юридик затның исеме һәм адресы түрүнда мәгълүмат һәм юридик зат вәкиленен, вәкаләтләрен раслаучы документ - юридик затлар өчен тапшыра.

Чыгыш ясау хокуку белән гавами тыңлауларда катнашу өчен гариза биргән затларның персональ мәгълүматларын эшкәрту «Персональ мәгълүматлар түрүнда» 2006 елның 27 июлендәге 152-ФЗ номерлы федераль закон белән билгеләнгән таләпләрне исәпкә алып башкарыла.

6.6. Ачык тыңлауларда Нурлат муниципаль районның Төрнәс авыл жирлегендә яшәүче барлык кызыксынган кешеләр дә катнаша ала.

Статья 7. Ачык тыңлаулар үткәру тәртибе

7.1. Ачык тыңлаулар жыелышлар формасында үткәрелә.

7.2. Халық алдында тыңлауларда жирлек башлыгы, жирлек башлыгы урынбасары, Нурлат муниципаль районның Төрнәс авыл жирлеге башкарма комитеты житәкчесе, жирлек башлыгының вәкаләтле вәкиле яисә гавами тыңлауларны оештыручи рәислек итәргә мөмкин.

7.3. Рәислек итүче гавами тыңлаулар алып бара һәм көн тәртибендәге мәсьәләләр буенча фикер алышуның тәртибен күзәтә, кирәк булганда, утырышлар залыннан сораулар буенча фикер алышу тәртибен бозучыларны чыгарып җибәрү буенча чарапар күрергә хокуклы.

7.4. Халық алдында тыңлаулар рәислек итүченең кереш сүзе белән ачыла, ул анда катнашучыларга фикер алышына торган мәсьәләнең асылы, гавами тыңлаулар үткәру тәртибе түрүнда хәбәр итә.

7.5. Беркетмәне рәсмиләштерү, кергән тәкъдимнәрне исәпкә алу өчен рәислек итүче тарафыннан ачык тыңлаулар секретариаты билгеләнә.

7.6. Чыгышларның эзлеклелеге һәм вакыты, карала торган мәсьәләнең эчтәлеген, гавами тыңлауларда катнашу өчен кергән язма гаризаларның санын исәпкә алып, гавами тыңлаулар уздыру регламенты белән, чыгыш ясау хокуку һәм башка мәсьәләләр белән билгеләнә.

Рәислек итүче рәхсәте белән чыгыш ясау өчен вакыт озайтылырга мөмкин.

7.7. Ачык тыңлауларда катнашучылар чыгыш тәмамланганнан соң чыгыш ясаучыларга рәислек итүче рәхсәте белән сораулар бирергә хокуклы.

7.8. Рәислек итүче ачык тыңлауларда тәнәфес түрүнда һәм аларны башка вакытта дәвам итү түрүнда карап кабул итәргә хокуклы.

7.9. Ачык тыңлаулар уздырганда тәртипне үтәү ачык тыңлауларда катнашу өчен мәжбүри шарт булып тора. Катнашучылар ачык тыңлаулар барышына тыкшынырга, аларны өзәргә һәм аларны үткәругә комачауларга хокуклы түгел. Ачык тыңлауларда катнашучылар ачык тыңлаулар үткәру тәртибен бозган очракта, рәислек итүче аларны залдан чыгарып җибәрүне таләп итәргә хокуклы.

7.10. Чыгышлар тәмамланганнан соң рәислек итүче, кирәк булганда, гавами тыңлаулар барышында әйттелгән тәкъдимнәрне, искәрмәләрне ачыклау өчен, гавами тыңлаулар секретариаты житәкчесенә сүз бирә ала.

7.11. Чыгышлар тәмамлангач, рәислек итүче ачык тавышка ачык тыңлауларда

карапган мәсьәләләрне күярга хокуклы.

Статья 8. Ачык тыңлаулар нәтижәләре

8.1. Ачык тыңлаулар вакытында беркетмә алып барыла. Ачык тыңлаулар секретариаты тарафыннан беркетмә тутыруның тулылыгын тәэмин итү өчен аудиоязма алыш барылырга мөмкин. Бу хакта аудиоязма алыш барган очракта, беркетмәдә билге ясала.

8.2. Ачык тыңлаулар барышында кергән гавами тыңлауларда катнашучыларның барлық искәрмәләре һәм тәкъдимнәре гавами тыңлаулар секретариатына язма рәвештә тапшырыла (физик затлар өчен фамилия, исем, атасының исеме (булса), яшәү урыны (теркәлү), юридик затлар өчен - тиешле документ белән расланган юридик затның вәкаләтле вәкиле турында, юридик затның исеме һәм адресы турында белешмәләр күрсәтеп) һәм гавами тыңлаулар беркетмәсенә күшүп бирелә.

8.3. Ачык тыңлауларда катнашучыларның персональ мәгълүматларын эшкәрту «Персональ мәгълүматлар турында» 2006 елның 27 июлендәге 152-ФЗ номерлы Федераль закон белән билгеләнгән таләпләрне исәпкә алыш башкарыла.

8.4. Ачык тыңлаулар беркетмәсе рәислек итүче тарафыннан имзалана һәм гавами тыңлауларны оештыручи материалларында саклана.

8.5. Ачык тыңлауларда карапган проектка кагылышлы тәкъдимнәр һәм искәрмәләр керткән гавами тыңлауларда катнашучы гавами тыңлаулар беркетмәссенән әлеге катнашучы тарафыннан кертелгән тәкъдимнәрне һәм искәрмәләрне үз эченә алган өзөмтә алыша хокуклы.

8.6. Мәҗбүри йомгаклау документы булып халық тыңлаулары нәтижәләре буенча бәяләмә тора, ул 5 көн эчендә, ачык тыңлаулар уздырылган көннән алыш, эш көннәрендә исәпләнелә, Нурлат муниципаль районның рәсми сайтында куелырга һәм рәсми бастырып чыгарылырга тиеш <http://nurlat.tatarstan.ru/>

Ачык тыңлаулар нәтижәләре турында бәяләмәдә курсәтлергә тиеш:

1) ачык тыңлаулар нәтижәләре турында бәяләмә рәсмиләштерү датасы;
2) ачык тыңлауларда карапган проектның исеме, ачык тыңлауларда катнашучылар саны турында белешмәләр;

3) гавами тыңлаулар беркетмәсендә реквизитлары, аның нигезендә гавами тыңлаулар нәтижәләре турында бәяләмә әзерләнгән;

4) гавами тыңлауларда катнашучылар керткән тәкъдимнәр һәм искәрмәләр әчтәлеге;

5) гавами тыңлаулар оештыручыларның ачык тыңлауларда катнашучылар тарафыннан кертелгән тәкъдимнәр һәм искәрмәләрне исәпкә алуның максатчанлыгы яки максатка ярашсызлыгы турында дәлилле тәкъдимнәре һәм гавами тыңлаулар нәтижәләре буенча нәтижәләр.

Гавами тыңлаулар нәтижәләре буенча бәяләмәгә рәислек итүче имза сала һәм жирлек Советы аппараты материалларында саклана.

8.7. Халық тыңлауларына чыгарылган муниципаль хокукий акт проектын карау беркетмә булганда һәм гавами тыңлаулар нәтижәләре буенча бәяләмә булганда гамәлгә ашырыла.

8.8. Гавами тыңлаулар нәтижәләре жирле үзидарә органнары өчен рекомендация характеристында.

8.9. Гавами тыңлаулар беркетмәсе һәм тыңлаулар нәтижәләре буенча бәяләмә гавами тыңлауларны бердәм документ рәвешендә оештыручи тарафыннан рәсмиләштерелергә мөмкин.

Статья 9. Татарстан Республикасы Нурлат муниципаль районның Төрнәс авыл жирлек Уставы проектын һәм Уставка үзгәрешләр керту турында карар проектын гавами тыңлауларда карау үзенчәлекләре

9.1. Жирлек уставы проекты һәм жирлек Советының Уставка үзгәрешләр һәм өстәмәләр керту түрында каары проекты «Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары түрында» 2003 елның 6 октябрендәге 131-ФЗ номерлы Федераль законда һәм Уставта каралган үзенчәлекләрне исәпкә алыш, гавами тыңлауларда карала.

9.2. Татарстан Республикасы Нурлат муниципаль районның Тәрнәс авыл жирлеге Советы Уставы проекты яисә жирлек Советының жирлек Уставына үзгәрешләр һәм өстәмәләр керту түрындагы каары проекты буенча гавами тыңлаулар уздыру буенча вәкаләтле орган булып тора.

Статья 10. Бюджет проекты һәм аның үтәлеше түрында гавами тыңлаулар уздыру үзенчәлекләре

10.1. Жирле бюджет проекты һәм аның үтәлеше түрындагы еллык хисап, Россия Федерациясе һәм Татарстан Республикасы Бюджет законнарында, башка федераль законнарда һәм Татарстан Республикасы законнарында, муниципаль берәмлекнең бюджет процессы түрындагы нигезләмәдә каралган үзенчәлекләрне исәпкә алыш, гавами тыңлауларда карала.

10.2. Жирле бюджет проекты һәм жирле бюджетның үтәлеше түрында гавами тыңлаулар уздыруны гамәлгә ашыручы оештыручу булып авыл жирлегенең башкарма комитеты тора.

Статья 11. Татарстан Республикасы Нурлат муниципаль районның Тәрнәс авыл жирлегенең социаль-икътисадый үсеш стратегиясе проектын гавами тыңлауларда карау үзенчәлекләре

11.1. Муниципаль берәмлекнең социаль-икътисадый үсеш стратегиясе проектларына кагылышлы мәсьәләләр «Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары түрында» 2003 елның 06 октябрендәге 131-ФЗ номерлы Федераль законда, «Россия Федерациясендә стратегик планлаштыру түрында» 2014 елның 28 июнендәге 172-ФЗ номерлы Федераль законда каралган үзенчәлекләрне исәпкә алыш, гавами тыңлауларга чыгарыла.

Статья 12. Муниципаль берәмлекне үзгәртеп кору түрындагы мәсьәләне гавами тыңлауларда карау үзенчәлекләре

12.1. Муниципаль берәмлекне үзгәртеп кору түрындагы мәсьәлә буенча гавами тыңлаулар «Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары түрында» 2003 елның 06 октябрендәге 131-ФЗ номерлы Федераль законның 13 статьясында каралган очракларда уздырыла, моңа күрсәтелгән Федераль законның 13 статьясындагы 5 өлеше керми.

Статья 13. Муниципаль берәмлекләрне территориаль планлаштыру документлары проектлары буенча җәмәгать фикер алышуларын, гавами тыңлауларны карау үзенчәлекләре

13.1. Генераль планнар, жирдән файдалану һәм төzelеш кагыйдәләре проектлары, территорияне планлаштыру проектлары, территорияләрне межалау проектлары, территорияләрне төzekләндерү кагыйдәләре проектлары, күрсәтелгән расланган документларның берсенә үзгәрешләр кертүне күздә тоткан проектлар, жир кишәрлекен яки капиталъ төzelеш объектын шартлы рәвештә рәхсәт ителгән файдалануга рәхсәт бириү түрындагы каарлар проектларына, рәхсәт ителгән төzelешнен ин чик

параметрларыннан тайпылуға рөхсәт бирү тұрындағы қараптар проектларына қагылышлы мәсьәләләр, капиталъ төзелеш объектларын үзгәртеп кору, рөхсәт ителгән жир кишәрлекләрен һәм капиталъ төзелеш объектларыннан файдалануның бер төрөн үзгәрту мәсьәләләрен, жирдән файдалану һәм төзелеш объектларының расланган қагыйдәләре булмаганда, шулай ук, Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексы һәм әлеге Нигезләмәнең гавами тыңлаулар өчен билгеләнгән маддәләрен исәпкә алып, жәмәгать фикер алышуларына чыгарылырга мөмкин.

13.2. Жирлекләрнең генераль планнары проектлары буенча жәмәгатьчелек фикер алышуларын, ачық тыңлауларын оештыру һәм үткәру үзенчәлекләре Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексының 28 статьясында китерелгән.

Мәжбүри тәртиптә генераль план проекты һәм жирлекләрнең генераль планнарына үзгәрешләр көртүне күздә тоткан проектлар буенча (алға таба - ижтимагый фикер алышулар яисә гавами тыңлаулар) үткәрелә.

Жәмәгать фикер алышуларында яки ачық тыңлауларда катнашучыларны жәмәгать фикер алышуларында яки гавами тыңлауларда катнашу өчен тигез мөмкинлекләр белән тәэммин итү максатларында жәмәгатьчелек фикер алышуларын яисә ачық тыңлауларын үткәргендә Нурлат муниципаль районы Төрнәс авыл жирлеге территориясе өлешиләргә бүленергә мөмкин.

13.3. Төрнәс авыл жирлегенде яшәүчеләргә жәмәгать фикер алышулары яисә гавами тыңлаулар нәтижәләре тұрында бәяләмә басылып чыккан көнгә кадәр аларны уздыру тұрында хәбәр итү вакытыннан башлап Төрнәс авыл жирлеге Уставы яисә жирлек Советының норматив хокукий акты белән билгеләнә һәм кимендә бер айдан һәм өч айдан артық була алмый.

13.4. Жир кишәрлекен яисә капиталъ төзелеш объектын файдалануның шартлыча рөхсәт ителгән төренә һәм рөхсәт ителгән төзелешнең инч чик параметрларыннан читкә тайпылуға, капиталъ төзелеш объектларын реконструкцияләүгә рөхсәт бирү мәсьәләләре буенча ижтимагый фикер алышулар яисә гавами тыңлаулар уздыру тұрындағы хәбәрләрне бастырып чыгаруға бәйле чыгымнар мондай рөхсәтне бирү белән кызықсынуучы физик яисә юридик зат йөртә.

«Татарстан Республикасы Нурлат муниципаль районы "Төрнәс авыл жирлеге" муниципаль берәмлекендә гавами тыңлаулар оештыру һәм уздыру тәртибе» тұрында Нигезләмәгә 1 нче күшүмтә

ХАЛЫҚ АЛДЫНДА ТЫҢЛАУЛАР БИЛГЕЛӘҮ ТҰРЫНДА ГАРИЗА

_____ кеше санында инициатив төркем, исемлек теркәп бирелә, «Татарстан Республикасы Нурлат муниципаль районы Төрнәс авыл жирлеге» муниципаль берәмлеке халықның инициативасы буенча тубәндәге сораулар буенча ачық тыңлаулар билгеләргә тәкъдим итә:

Ачық тыңлаулар уздыруның мөкимлекен дәлилләү:

Күшүмтә (чынлыкта курсәтелгән документлар фаразлана):

- 1) муниципаль хокукый акт проекты (кертелгэн очракта);
- 2) аңлатма хаты;
- 3) финанс-икътисадый нигезләү (гамәлгә ашыру ёстәмә матди чыгымнар һәм башка чыгымнар таләп иткән муниципаль хокукый акт кертелгэн очракта);
- 4) гражданнарның инициатив төркеме исемлеге;
- 5) гражданнарның инициатив төркемен тезу турында карар кабул ителгән жыелыш беркетмәсе;
- 6) бергә теркәп жибәрелә торган хат.

Гражданнарның инициатив төркеме
вәкаләтле вәкиле _____

(имза)

(Ф.И.А.и)

Гражданнарның инициатив төркеме

сәркатибе

(имза)

(Ф.И.А.и)

«Татарстан Республикасы Нурлат муниципаль районы "Төрнәс авыл жирләгә" муниципаль берәмлекендә гавами тыңлаулар оештыру һәм уздыру тәртибе» турында Нигезләмәгә 2 нче күшымта

ИНИЦИАТИВ ТӨРКЕМ ӘГЪЗАЛАРЫ ИСЕМЛЕГЕ

№ п/п	Фамилиясе, исеме, атасынын исеме һәм туган елы (18 яшьтә- туган елы һәм ае)	Яшәү урыны адресы	Паспорт мәгълүматлары (шәхесне раслый торган документ сериясе, номеры, кем тарафыннан һәм кайчан бирелгәнлеге)	Шәхси имза

Гражданнарнын инициатив
төркеменең вәкаләтле вәкиле _____
(имза)

(Ф.И.А.и)

«Татарстан Республикасы
Нурлат муниципаль районы
"Төрнәс авыл жирлеге"
муниципаль берәмлекендә
гавами тыңлаулар оештыру һәм
уздыру тәртибе» турында
Нигезләмәгә З нче күшымта

АЧЫК ТЫҢЛАУЛАРНЫҢ ЯЗЫЛУ КӘГАЗЕ

Без,
куючылар,"
тубәндә
имза
мәсьәләсе буенча муниципаль берәмлек халкының инициативасы буенча ачык
тыңлаулар үткәруне хуплыыйбыз,

№ п/п	Фамилия се, исеме, атасыны ң исеме	Фамилиясе, исеме, атасының исеме һәм туган елы (18 яшьтән- туган елы һәм ае)	Яшәү урыны, адресы	Гражданың паспортының яки паспортны алыштыручи документының сериясе һәм номеры	Шәхси имза

Язылу кәгазен
таныклыйм:

Фамилиясе, исеме, атасының исеме, гражданың паспортының яки паспортны
алыштыручи документының сериясе һәм номеры (аны аңа биргән органның
исемен яки кодын курсәтеп), имза жыючы затның яшәү урыны, имzasы һәм аны
керту датасы).

Гражданнарың инициатив
төркеменең вәкаләтле вәкиле
(имза)(Ф.И.А.и)

«Татарстан Республикасы
Нурлат муниципаль районы
"Төрнәс авыл жирлеге"
муниципаль берәмлекендә
гавами тыңлаулар оештыру һәм
уздыру тәртибе» турында
Нигезләмәгә 4 нче күшымта

АЧЫҚ ТЫҢЛАУЛАРНЫң ЯЗЫЛУ КӨГАЗЕН ТИКШЕРУ БЕРКЕТМӘСЕ

мэсьэлэсе буенча:

“Татарстан Республикасы Нурлат муниципаль районы Төрнәс авыл жирлеге” муниципаль берәмлеге Советына ачык тыңлаулар уздыруны хуплаган гражданнарның тәкъдим ителгән имзалар саны

Сайлаучыларның имзалары тикшерелгән, шуларның гамәлдә булмаган дип табылды:

түбәндәгे сәбәпләр буенча

Гамэлдэ түгел дип табылган имзалар саны -

Советка хакыйкый тәкъдим ителгэн гамәлдә дип табылган имзаларның гомуми саны тәшкіл итә:

Эш төркеме житәкчесе

(имза)

(Ф.И.А.и)

Эш төркеме әгъзалары

(имза)

(ФИАи)

(имза)

(ФИАи)

(дата, вакыт)

Гражданнарның инициатив төркеме вәкаләтле вәкиле

(имза)

(Ф.И.А.и)

Гражданнарың инициатив төркеме сәркатибе